

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Sote-uudistuksen haasteet ja mahdollisuudet

16.12.2021
Riitta Aejmelaeus,
Budjettineuvos,
VM

Tavoitteet

- Kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja
- Turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalvelut sekä pelastustoimen palvelut kaikille suomalaisille
- Parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti perustasolla
- Turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti
- Vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin
- Hillitä kustannusten kasvua
- Parantaa turvallisuutta

Julkisten palvelujärjestelmien laadunhallinnan ja toiminnallisen tehokkuuden parantaminen (Asetus valtiovarainministeriöstö 1§, 31 mom.)

RESURSSIT, SÄÄDÖKSET, OHJAUS

JOHTAMINEN

Resurssien ja osaamisen varmistaminen - pohjautuu ajantasaiseen tietoon sekä jatkuvaan seurantaan ja kehittämiseen

KULTTUURI

VASTUUT
Prosessit ja toimintatavat

Potilaan ja asiakkaan aktiivinen osallistuminen laadun varmistamiseen

Taloudelliset resurssit- kohdentaminen, jakautuminen ja oikeudenmukaisuus

- Resurssien riittävyys
- Hyvän terveyden saavuttamiseen vaikuttaa resurssien jako terveyden edistämisen ja terveystalouden kesken.
- Oikeudenmukaisuus rakentuu myös resurssien jaosta eri toimialojen kesken.
- Palveluissa yhdenvertaisuuteen sovitettava myös yksilöllinen harkinta.

Henkilöstö

- Osaavan henkilöstön tarve edellyttää koulutuksen aloituspaikkoja, kiinnostusta lisääviä aktiivisia toimia sekä digitalisaation nopeata kehitystä.
- Henkilöstön houkuttelu ja sitouttaminen on suuri haaste johtamiskulttuurille ja työoloille.

Soten kestävyuden kannalta olennaisia toimia

- Onnistunut integraatio
- Vaikuttavat käytännöt ja saatavuus palveluissa, joiden merkitys on erityisen suuri inhimillisesti, taloudellisesti ja työllisyyden kannalta, kuten mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä lasten ja nuorten palvelut.
- Terveyden edistäminen, ennaltaehkäisy ja hoidon jatkuvuus keskiöön, jotta kasvava ikääntynyt väestön saisi lisää toimintakykyisiä vuosia, Suomi on muita Pohjoismaita jäljessä.
- Riittävän laatu- ja vaikuttavuustutkimuksen varmistaminen.

Julkinen terveydenhuolto ja yksityinen työterveyshuolto yhdeksi prosessiksi

- Työikäisen terveydenhuoltoa järjestää Suomessa moni toimija, eikä yhteistyö aina välttämättä toimi optimaalisesti työikäisen työkyvyn parhaaksi.
- Sairauslomien optimointi edistäisi sekä asiakkaiden että työelämän tavoitteita.

Ohjaaminen- Resurssi-, normi-, informaatio-, dialogi

- Perustuu tavoitteisiin.
- Selkeä säädöspohja.
- Käytännössä tavoitteiden ja välitavoitteiden asettamista ja niiden toteutumisen seuraamista soveltuvin mittarein.
- Etenkin sote-palveluissa mittarit pitää aina määritellä erikseen asiakassegmenttikohtaisesti, hyvään terveyteen tai toimintakykyyn ei ole universaalia mittaria.
- **Priorisointi ja vaihtoehtokustannukset!**

”Culture eats strategy for breakfast”

Peter Drucker

- **Jos toimintakulttuuri ja johtaminen eivät tue strategiaa, parhainkaan strategia ei saavuta toivottuja tuloksia.**

Johtaminen

Henkilöstöjohtaminen on keskiössä, tieto tukee sitä.

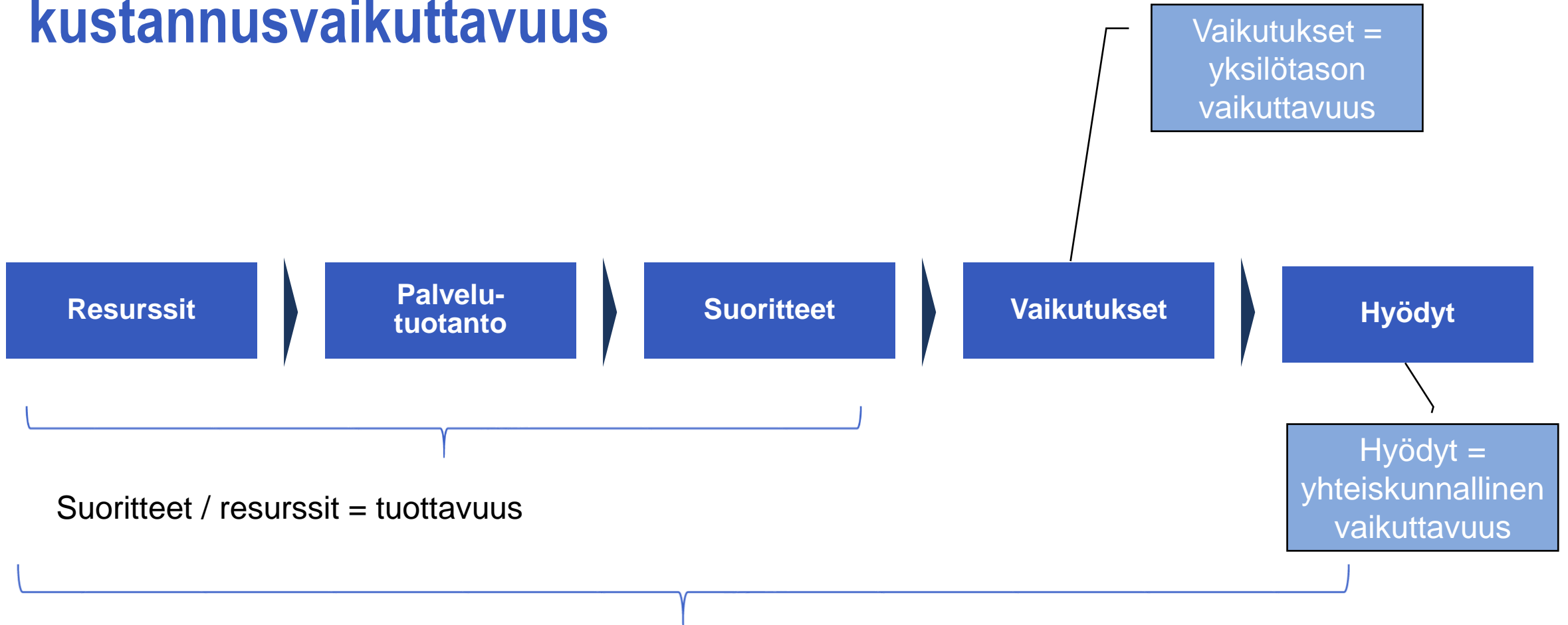
Tiedon priorisointi!

Miten tuotettava tieto organisoidaan päättäjien ja johtajien käyttöön niin, että he saavat oman työnsä kannalta olennaisen tiedon voidakseen

- Jäsentää ympäristöä vaikuttavuudesta käsin
- Arvioida kehittämistoimenpiteitä
- - Tunnistaa vaikuttavia toimintatapoja ja johtaa vaikuttamattomia pois
- Hyvinvointipalveluissa tie potentiaalista vaikuttavuuden todentumiseen on pitkä.

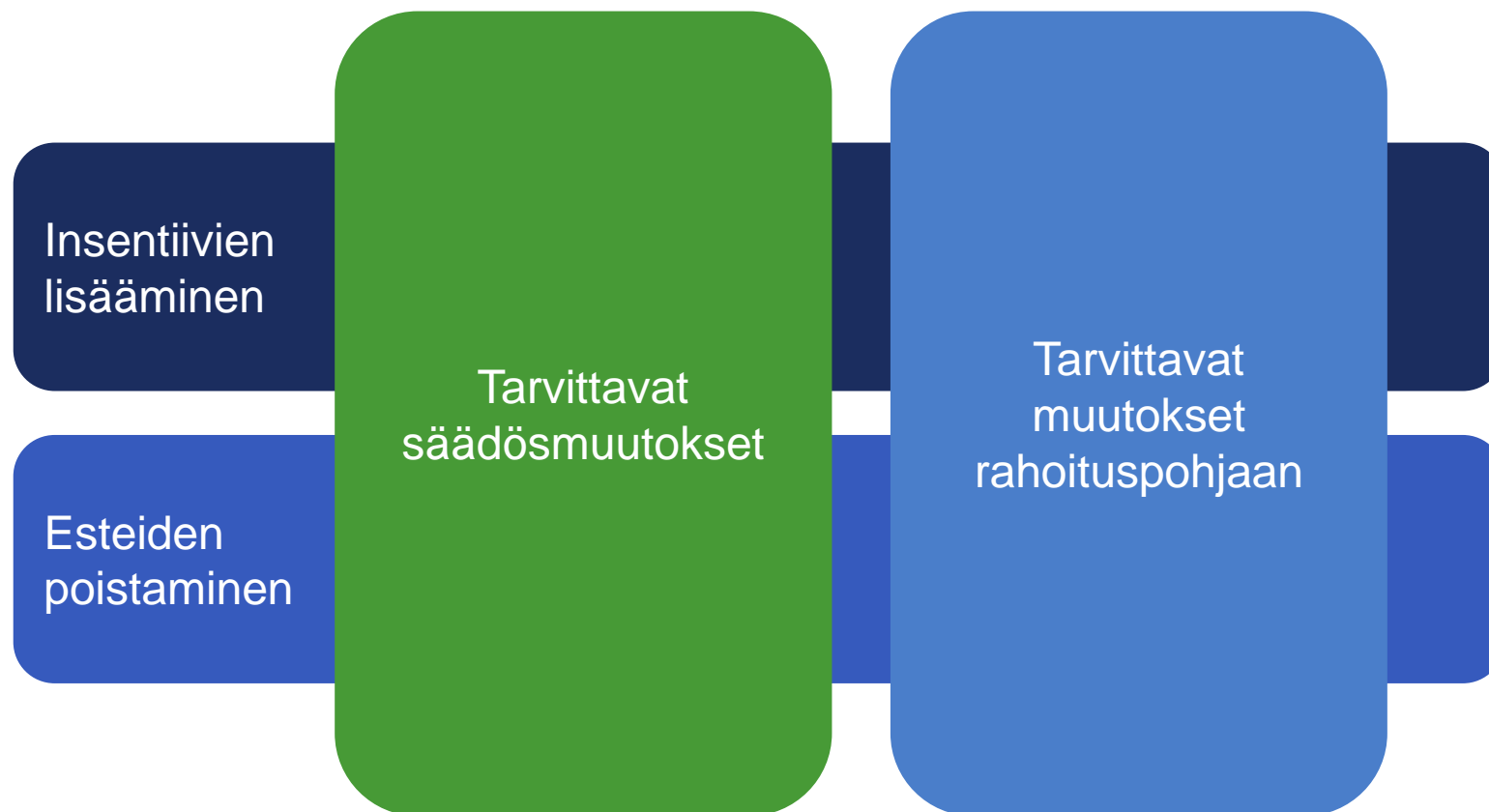

Palveluiden arvoketju: tuottavuus, vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus

Vaikutukset (tai hyödyt) / resurssit = kustannusvaikuttavuus

Edellytyksiä hyvien käytäntöjen leviämiseen

Vaikutusten hankinnan merkitys lisääntyy, koska

- Hyvinvointialueille ja kunnille jää merkittäviä yhteisiä tehtäväalueita, kuten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen.
- Tarvitaan keinoja lisätä integraatiota palveluntuottajien kesken.
- Uhkaava henkilöstöpula edellyttää, että kaikki toimijat, myös kolmas sektori saadaan mukaan tavoitteelliseen toimintaan.
- Vaikutusten hankinta on monitahoisten asioiden työkalu.

Esimerkkejä monilta osin ehkäistävissä olevista kustannuksista

Kustannus	Euroa vuodessa
Huostaanotettu lapsi (LSKL)	130.000 / hlö / kunta
Syrjäytynyt nuori (Oulun kaupunki)	20.000
Ympäri vuorokautista hoivaa tarvitseva ikääntynyt (Sitra)	40.000
Alkoholihaitat (THL)	1 mrd. / yhteiskunta
Liikennetapaturmat (Traficom)	1 mrd.
Tupakointi (THL)	1,5 mrd.
Tyypin 2 diabetes (Itä-Suomen yliopisto)	1-2 mrd.
Liikkumattomuus (UKK-instituutti)	3 mrd.
Sairauspoissaolot (TTL)	3-4 mrd.
Mielenterveyden häiriöt (Mielenterveyspooli)	6 mrd.
Työttömyys (TEM; 2/2020)	17 mrd. (7.000 euroa/hlö)